

P8_TA(2015)0347

Právne predpisy v oblasti hypotekárnych úverov a rizikové finančné nástroje v EÚ: prípad Španielska

Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. októbra 2015 o právnych predpisoch v oblasti hypotekárnych úverov a o rizikových finančných nástrojoch v Španielsku (na základe doručených petícií) (2015/2740(RSP))

(2017/C 349/07)

Európsky parlament,

- so zreteľom na petíciu č. 626/2011 a 15 ďalších o právnych predpisoch v oblasti hypotekárnych úverov v Španielsku (179/2012, 644/2012, 783/2012, 1669/2012, 0996/2013, 1345/2013, 1249/2013, 1436/2013, 1705/2013, 1736/2013, 2120/2013, 2159/2013, 2440/2013, 2563/2013 a 2610/2013),
 - so zreteľom na petíciu č. 513/2011 a 21 ďalších o rizikových finančných nástrojoch v Španielsku (548/2012, 676/2012, 677/2012, 785/2012, 788/2012, 949/2012, 1044/2012, 1247/2012, 1343/2012, 1498/2012, 1662/2012, 1761/2012, 1851/2012, 1864/2012, 169/2013, 171/2013, 2206/2013, 2215/2013, 2228/2013, 2243/2013 a 2274/2013),
 - so zreteľom na rokovania svojho Výboru pre petície s príslušnými predkladateľmi petícií, z ktorých posledné sa uskutočnilo 16. apríla 2015,
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ zo 4. februára 2014 o spotrebiteľských zmluvách o úvere týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie a na pozmeňujúce smernice 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 ⁽¹⁾,
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi a na pozmeňujúce smernice 2002/92/ES a 2011/61/EÚ ⁽²⁾,
 - so zreteľom na smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ⁽³⁾,
 - so zreteľom na vyhlásenie Komisie – v spoločnej rozprave o konkurznom konaní z 19. mája 2015 – týkajúce sa revízie a rozšírenia oznámenia Komisie z 12. marca 2014 o novom prístupe k neúspechu v podnikaní a platobnej neschopnosti, s ohľadom na platobnú neschopnosť rodín a tzv. druhé šance pre jednotlivcov a domácnosti,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 11. júna 2013 o sociálnom bývaní v Európskej únii ⁽⁴⁾,
 - so zreteľom na otázku Komisii o právnych predpisoch v oblasti hypotekárnych úverov a rizikových finančných nástrojov v Španielsku (na základe doručených petícií) (O-000088/2015 – B8-0755/2015),
 - so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre petície,
 - so zreteľom na článok 128 ods. 5 a článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže viaceré z doručených petícií poukazujú na tisíce tragických prípadov, kedy občania čiastočne alebo úplne stratili celoživotné úspory, a keďže sa v nich zdôrazňuje, že spotrebiteľia čelia prekážkam pri získavaní presných a nevyhnutných informácií o finančných nástrojoch;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 60, 28.2.2014, s. 34.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽⁴⁾ Prijaté texty, P7_TA(2013)0246.

Štvrtok, 2015, október 8

- B. keďže organizácie občianskej spoločnosti naďalej protestujú proti státisícim príkazom na vysťahovanie, nepatričným podmienkam v zmluvách o hypotekárnych úveroch a nedostatočnej ochrane dlžníkov; keďže podľa jednej z týchto organizácií, platformy pre obeť hypotekárnych úverov (Plataforma de Afectados por la Hipoteca – PAH), došlo v Španielsku v prvom štvrtroku 2015 k 19 261 prípadom vysťahovania (čo je o 6 % viac v porovnaní s prvým štvrtkom v roku 2014); keďže platforma PAH odhaduje, že v Španielsku došlo od roku 2008 k 397 954 prípadom vysťahovania; keďže o bývanie prišlo viac ako 100 000 domácností;
- C. keďže následky krízy zhoršili situáciu vysťahovaných rodín, ktoré musia aj naďalej platiť splátky hypoték a čoraz väčšie úroky z nich; keďže španielska vláda zaviedla možnosť využiť zásadu „datio in solutum“ ako mimoriadne opatrenie v zákone č. 6/2012; pripomína, že podľa oficiálnych údajov z druhého štvrtroka 2014 bola zásada „datio in solutum“ schválená len v 1 467 prípadoch z 11 407 žiadostí, čo predstavuje 12,86 % všetkých žiadostí;
- D. keďže vnútroštátne a európske sudy zistili v odvetví hypotekárnych úverov v Španielsku viacero nepatričných klauzúl a praktík (pozri rozsudky Súdneho dvora C-243/08 *Pannon GSM*; C-618/10, *Banco Español de Crédito* a C-415/11, *Catalunyacaixa*), ktorým by sa malo predchádzať pomocou smerníc 93/13/EHS, 2004/39/ES a 2005/29/ES, pokiaľ sa tieto smernice v Španielsku v plnej miere transponovali a vykonávali;
- E. keďže smernica 2014/17/EÚ o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie (smernica o hypotekárnych úveroch) sa bude vzťahovať na hypotekárne úvery, ktoré vzniknú po 21. marci 2016 a od poskytovateľov úverov bude vyžadovať, aby informovali zákazníkov o hlavných charakteristikách úverovej zmluvy;
- F. keďže v dôsledku rozsudku vo veci *Aziz* (vec C-415/11) španielske úrady v rámci zrýchleného postupu schválili zákon 1/2003 zo 14. mája 2013 o opatreniach na posilnenie ochrany hypotekárnych veriteľov, reštrukturalizácie dlhu a sociálneho nájomného (Ley 1/2013, medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de la deuda y alquiler social);
- G. keďže v dôsledku rozsudku vo veci C-169/14 španielske úrady novelizovali národný systém odvolávania v prípade hypoték prostredníctvom záverečného ustanovenia v zákone 9/2015 z 25. mája 2015 o naliehavých opatreniach v konkurzných otázkach (Ley 9/2015, de medidas urgentes en material concursal) s cieľom uviesť ho do súladu so smernicou 93/13/EHS;
- H. keďže španielsky parlament schválil „kódex osvedčených postupov pre funkčnú reštrukturalizáciu dlhov v súvislosti s hypotékami na obvyklé bydlisko“, ktorý finančné inštitúcie z väčšej časti ignorujú z dôvodu jeho dobrovoľnosti a ktorý má veľmi obmedzené výsledky týkajúce sa predchádzania vysťahovaniu, pričom sa v ňom podporuje využívanie zásady „datio in solutum“ keďže na základe požiadaviek oprávnenosti je vylúčených až 80 % subjektov, ktorých sa to týka;
- I. keďže v mnohých prípadoch banky riadne neinformovali spotrebiteľov o rozsahu rizík spojených s navrhovanými investíciami a keďže v týchto prípadoch banky taktiež neuskutočnili testy vhodnosti, na základe ktorých by zistili, či spotrebiteľia majú primerané vedomosti na porozumenie finančným rizikám, ktoré podstupujú; keďže mnohí občania, ktorých sa to týka, sú starší ľudia, ktorí investovali svoje celoživotné úspory do produktov, o ktorých im bolo povedané, že nie sú rizikové investície;
- J. keďže za ostatné roky sa podľa odhadov viac ako 700 000 španielskych občanov stalo obeťmi finančných podvodov, keď im ich banky v zlej viere predali riskantné finančné nástroje bez toho, aby ich informovali o rozsahu rizík a reálnych dôsledkoch, keď prídu o prístup k svojim úsporám;
- K. keďže mechanizmus rozhodcovského konania zavedený španielskymi orgánmi odmietlo veľa obetí finančného podvodu;

- L. keďže smernicou o trhoch s finančnými nástrojmi (MiFiD) (smernica 2004/39/ES) sa upravuje poskytovanie investičných služieb investičnými spoločnosťami a úverovými inštitúciami v súvislosti s finančnými nástrojmi vrátane prioritných akcií („preferentes“); keďže v článku 19 MiFiD sa upravujú povinnosti podnikov pri poskytovaní investičných služieb klientom;
1. vyzýva Komisiu, aby vo všetkých členských štátoch monitorovala vykonávanie rozsudku vo veci C-415/11 (*Aziz*) a smernice 93/13/EHS o hypotekárnych právnych predpisoch v Španielsku, aby sa zaručilo plné dodržiavanie zo strany vnútroštátnych orgánov;
 2. vyzýva finančné subjekty v celej Únii, aby sa prestali voči klientom v oblasti hypotekárnych úverov, sofistikovaných finančných produktov a kreditných kariet správať nepatrične vrátane uvažovania neprimeraných úrokových sadzieb a svojvoľného zrušenia služby;
 3. vyzýva finančné subjekty v celej Únii, aby sa neuchýľovali k vysťahúvaniu rodín žijúcich v ich jedinom obydľí, a aby sa namiesto toho zaoberali reštrukturalizáciou dlhu;
 4. vyzýva španielsku vládu, aby využívala nástroje, ktoré má k dispozícii, na hľadanie komplexného riešenia, ako radikálne znížiť neprijateľný počet obetí;
 5. vyzýva Komisiu, aby vo všetkých členských štátoch EÚ dôsledne sledovala transpozíciu smernice 2014/17/EÚ o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie (smernica o hypotekárnych úveroch);
 6. vyzýva Komisiu, aby sa podelila o najlepšie postupy týkajúce sa uplatňovania zásady „datio in solutum“ v určitých členských štátoch a posúdila jej vplyv na spotrebiteľov a podnikanie;
 7. upozorňuje Komisiu na pochybnosti, ktoré vyjadril generálny advokát EÚ v súvislosti so zákonnosťou opatrení prijatých španielskou vládou s cieľom vyriešiť porušenia predpisov, na ktoré poukázal Súdny dvor 14. marca 2013, a zabrániť nečestným praktikám v oblasti hypotekárnych úverov;
 8. vyzýva Komisiu, aby dôkladne sledovala účinné vykonávanie nových opatrení, ktoré prijala španielska vláda s cieľom riešiť existujúce problémy a predchádzať nečestným praktikám bánk a obchodníkov;
 9. vyzýva Komisiu, aby začala informačné kampane o finančných produktoch a zvýšila finančnú gramotnosť prostredníctvom vzdelávania s cieľom zaručiť, že európski občania budú lepšie informovaní o podstupovaných rizikách pri podpísaní zmlúv o finančných produktoch;
 10. vyzýva Komisiu, aby sa podelila o najlepšie postupy, ktoré zvýšia ochranu občanov vo finančných ťažkostiach; nazdáva sa, že základné finančné vzdelávanie by sa malo považovať za doplnkový prínos k predchádzaniu následkom nadmerného zadlženia;
 11. vyzýva Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) a Európsku centrálnu banku (ECB), aby usporiadali kampaň týkajúcu sa najlepších postupov s cieľom prinútiť banky a ich zamestnancov, aby poskytovali jasné, zrozumiteľné a správne informácie; zdôrazňuje, že spotrebiteľia musia prijať informované rozhodnutie na základe plného pochopenia rizík, ktoré môžu nastať, a že banky nesmú spotrebiteľov zavádzať;
 12. vyzýva EBA a ECB, aby v záujme zachovania sily finančného sektora EÚ podnikli ďalšie kroky, ktorými by od bánk požadovali oddeliť potenciálne rizikové obchodovanie od podnikania v oblasti vkladov, ak vykonávanie takýchto činností oslabuje finančnú stabilitu;
 13. vyzýva Komisiu a ECB, aby vyhodnotili španielsky mechanizmus rozhodcovského konania, zavedený v záujme občanov, ktorí sa stali obeťami finančných podvodov;

Štvrtok, 2015, október 8

14. vyzýva Komisiu, aby monitorovala správnu transpozíciu a uplatňovanie právnych predpisov EÚ zo strany Španielska v súvislosti s finančnými nástrojmi vrátane prioritných akcií;
 15. vyzýva Komisiu, aby sledovala následné opatrenia vyplývajúce z doručených sťažností a vykonala potrebné vyšetrenia;
 16. žiada Komisiu, aby predložila legislatívny návrh o platobnej neschopnosti rodín;
 17. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie španielskej vláde, Rade, Komisii a Európskej centrálnej banke.
-